

A Look at the Translation Process in Afghanistan's Higher Education Institutions in 2019

Gol Mohammad Basil

Professor, Department of Arabic
Language and Literature, Kabul
University, Kabul, Afghanistan

Sayed Azimullah Esmati *

Professor, Department of Arabic
Language and Literature, Badakhshan
University, Badakhshan, Afghanistan

Abstract

In this research, an analytical-statistical method was used, and our main goal was to show the extent of the use of the translation process in the academic system of Afghanistan. The findings of this research indicate that the year (2019) had the highest number of subjects registered for translation compared to recent years. So, a difference of about 30% can be seen between the mentioned year and the previous year. Although the number of translated works has not been impressive so far, it is a good step towards strengthening the materials and resources for the researches of the country's academic system. The main question that was addressed was how to start the translation process in Afghanistan's higher education institutions in order to use the works and researches of other nations. So, it can be seen that the restoration process in the year (2019) was unprecedented in Afghanistan's higher education institutions compared to the 90s.

Keywords: Translation, Goals, Motivation, Scientific Needs, Higher Education Institutions.

* Corresponding Author: esmati@badakhshan.edu.af

How to Cite: Basil, G. M., and Esmati, S. A. (2023). A Look at the Translation Process in Afghanistan's Higher Education Institutions in 2019. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 13(28), 145-180. doi: 10.22054/RCTALL.2023.73043.1666

Introduction

Translation is considered an excellent and vital approach in the process of teaching and transferring data and solving problems from one language and culture to another language and culture.

Also, translation causes the sharing of theories, viewpoints, mindsets, and methods of scientific-literary studies among nations.

Today's Afghanistan society, especially the academic and scientific generation needs access to academic texts more than ever. Undoubtedly, it is translation that can give a suitable answer to many of these needs and introduce relevant, enriched, and important texts for us.

Translation has a history of thousands of years. Humans have used this approach since time immemorial to exchange their thoughts and opinions. Translation has always been used as a principle of interaction between living languages. But sometimes, due to its necessity, translation becomes an important matter, the denial of which causes unforeseeable losses in that society. Although many books from other languages have been translated into Farsi and other languages in different eras, in the mentioned periods, the passion for translation was so great that the activity of translation in those periods was called (translation movement). After the arrival of Islam, Muslim translators have played a very prominent role in translating from other languages into Arabic as the language of government, religion, and science. The process of translation has had many ups and downs in different periods of history. However, the chaotic situation and the ever-increasing disturbances have always prevented translation activity in Afghanistan. Despite the fact that some people called Afghan translators residing in other countries or within Afghanistan have tried to translate, there has been no effort to meet the needs of the society. If it is carefully considered, the practice of translation in other countries has specific goals and motivations that have made it flourish. In the absence of goals and motivation, one can never reach the destination, for example, Mohammad Ghazi says his motivation for translation is primarily (love for translation) and then (material needs). Languages are limited. In the same way, whoever has done the act of translation has also expressed his motivation. Although the historical course of translation in Afghanistan has been examined from different perspectives by translators abroad, we have explored and examined the translations of 2019 in state institutions of higher

education led by the Ministry of Higher Education. The result obtained from it showed that in the early 90s due to the problems that affected the people of Afghanistan, the translation process was not taken care of much, but in the last half of this decade, we have witnessed the relative growth of this process; a number of books have been translated from international languages into the national languages of Pashto and Dari Farsi, for example, we can refer to books translated from Arabic, for example, *Türkiye Meydan al-Sara' bein al-Sharq va al-Gharb* was translated by a professor at Badakhshan University. From a literary point of view, this translation has some errors, because the translator is a history professor and does not know much about Persian grammar, which is why it has some literary errors. I have read this work once. Similarly, other works that have been translated into Pashto in other universities of the country are not free of literary errors. Because those who translate the books are not experts in the mentioned languages in terms of expertise. For example, the following books have been translated from Arabic to Pashto: the rules of fasting and philosophy in *Dhu al-Qur'an and Sunnah*, *al-Zahreh fi fan al-Takhrij* and *Drasa al-Asatid*, *Taysir al-Qava'ed al-Narhullambtadiin* and the book of *al-Qava'ed al-Ulama*, *Al-Adab* and *Fanoonah*, *Nizam al-Syasi fi al-Islam*, which were translated by professors in Nangarhar and Kandahar universities, the only flawless translations that have been translated by language experts, among which the number of language experts is limited.

Literature Review

We did not come across any articles about translation in Afghanistan's higher education institutions. Therefore, we decided to write an article about the activities carried out regarding the translation from other living languages to national languages.

Significance of the Study

This article has examined and researched the process of scientific-research translations in Afghanistan's higher education institutions in the year (2018). Moreover, it discussed some points about the translation services in higher education institutions which are done for scientific promotion of professors. For this reason, the present article is new in terms of content and is of great importance.

Purpose of the Study

The main purpose of translation research in higher education institutions is to reveal the services of Afghanistan's higher education academic staff members. Its partial goals are to estimate the amount of translation services provided according to the conditions, whether it is in accordance with the needs of the present age or not. Whether so many different works from living languages have been translated by the academic staff members of Afghan universities to meet the academic needs or not.

Another secondary goal of this research has been to reveal this process with its importance and path along with objective evidence, so that every student and researcher can easily understand how many necessary works have been translated by the scientific staff members of higher education.

Research Questions:

1. What was the main purpose of starting translation in Afghanistan's academic institutions?
2. How many of the desired works of Afghanistan's academic field have been provided through translation so far?
3. To what extent can works translated from foreign languages into national languages of Afghanistan help in the scientific process of Afghanistan?

Methodology

A statistical method has been used to investigate the problem. The statistical population of the mentioned research was the source of data from the Department of Research, Compilation, and Translation of the Ministry of Higher Education. Our way of working was that we first presented each university in separate tables, and then at the end of it, we analyzed the received data of works translated in all universities of Afghanistan in the year (2019).

Findings

So, we talked about the definition, literature review, purpose, significance, and questions of translation. The findings of this research show that the motivation for translation has increased among the academic staff members of some universities. This increase will bring hope for the translation process in the following years.

Among the educational institutions, the professors of Kabul University have the highest motivation for translating the work from international languages to the national language, and in the second step is Nangarhar University, followed by academic members of Harat and Balkh universities. The experience of academic members and researchers shows that there have been significant considerations in the quantity and quality of the translated works. The most frequent and expressive translations in the year (2019) are the translations that have been translated using the semantic method (free meaning).

The Importance of the Translation Process in Academic Fields

Translation, as one of the simplest and most effective tools and means of communication between humans, has always received special and public attention throughout history. The requirements of the current era (technology) and the revolution of communication in the current century have made the lives of countries dependent on each other. The multi-dimensional reliance of the age of communication has forced contemporary people to be aware of each other's conditions and understand each other's needs.

Therefore, the universities of Afghanistan, which are the cradle of science, and the members of its scientific staff are considered among the scientific and academic assets of the same society and expected to play their valuable part in the development of this process.

Conclusion

After many efforts for the present research and due to an agreement with the translation management department Research, Compilation, and Translation Department of the Ministry of Higher Education, we were able to obtain a relative database in which the scientific topics of the professors are recorded. The works of professors are registered in the database of scientific subjects based on the name of the translator, academic institution, and academic rank. But we proceeded by removing some things, and we only mentioned the name of the works, faculty, group, and year. Regarding the translated topics, it should be said that most of the translated topics are specialized and they have been translated according to the expertise of the group or field that was mentioned. In general, it can be said that the most translated works are from English and then from Arabic. Translators of works in Afghanistan's institutions of higher education have mostly used semantic methods (conceptual translation) and this is the usual and acceptable method of the Ministry of Higher Education of

Afghanistan. The results obtained from the present research show that the most works for translation in the year (2019) were first registered at Kabul University, followed by Nangarhar University, Harat University, University of Medical Sciences, Sheikh Zayed University, Balkh University, and others, which is summarized in the diagram below.

-----پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی-----

دوره ۱۳، شماره ۲۸، بهار و تابستان ۱۴۰۲، ۱۴۵-۱۸۰

rctall.atu.ac.ir

DOI: 10.22054/RCTALL.2023.73043.1666

نگاهی به فرایند ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان در سال ۱۳۹۹

استاد، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه کابل، کابل، افغانستان

گل محمد باسل

استاد، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه بدخشان، بدخشان، افغانستان

سید عظیم‌الله عصمتی *

چکیده

در این پژوهش از روش تحلیلی-آماری استفاده شده است. هدف بنیادی ما در تحقیق حاضر نشان دادن میزان استفاده از فرایند ترجمه در نظام آکادمیک افغانستان بوده است. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که سال (۱۳۹۹) در مقایسه با سال‌های پسین، بیشترین رقم از ثبت موضوعات را برای ترجمه در خود داشته است. طوری که یک تفاوت در حدود ۳۰٪ میان سال (۱۳۹۹) و سال قبل از آن قابل مشاهده می‌باشد. هرچند با وصف این که تعداد آثار ترجمه شده تاکنون چشم‌گیر نبوده، ولی یک گام خوب و ارزنده در راستای تقویت مواد و منابع برای تحقیقات و پژوهش‌های نظام آکادمیک کشور به حساب می‌آید. پرسش اصلی که بدان پرداخته شده چگونگی راه‌اندازی فرایند ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان به منظور استفاده از کارها و پژوهش‌های ملت‌های دیگر بوده است. چنان که به ملاحظه می‌رسد روند بازگردانی در سال (۱۳۹۹) نسبت به دهه ۹۰ در نهادهای آموزش عالی افغانستان بی‌پیشینه بوده است.

کلیدواژه‌ها: ترجمه، اهداف، انگیزه، نیازهای علمی، نهادهای تحصیلات عالی.

مقدمه

ترجمه در فرایند آموزش و انتقال داده و حل مسئله از یک زبان و فرهنگ به زبان و فرهنگ دیگر یک رویکرد عالی و حیاتی قلمداد می‌شود.

همچنان، ترجمه باعث شریک سازی نظریه‌ها و دیدگاه‌ها، ذهنیت سازی‌ها و شیوه‌های مطالعات علمی - ادبی میان ملت‌ها می‌شود.

جامعه‌ی امروز افغانستان؛ به‌ویژه نسل دانشگاهی و علمی بیش از هر زمانی نیاز به دسترسی به متون آکادمیک دارند. بی‌تردید ترجمه است که می‌تواند به بسیاری از این نیازها پاسخ درخور اهمیت بدهد و به ما متون مرتبط، غنی‌شده و مهم را معرفی کند.

ترجمه پیشینه‌ای چند هزارساله دارد، انسان از دیرزمان جهت تبادل افکار و داشته‌های خویش از این رویکرد استفاده کرده‌است، ترجمه به‌عنوان یک اصل تعامل زبان‌های زنده همیشه بکار گرفته شده است. ولی برخی اوقات ترجمه از جهت ضرورتش تبدیل به یک امر مهم می‌شود که انکارش زیان غیرقابل‌پیش‌بینی را در آن جامعه بیار می‌آورد. گرچه در ادوار مختلف کتاب‌های بسیاری از زبان‌های دیگر به زبان فارسی و غیر آن ترجمه گردیده است لکن در دوره‌هایی، گاه شوق به ترجمه آن‌قدر زیاد بوده است که به فعالیت ترجمه در آن دوره‌ها (نهضت ترجمه) گفته شده است. پس از ورود اسلام، مترجمان مسلمان نقش بسیار برجسته‌ای در ترجمه از زبان‌های دیگر به زبان عربی به‌عنوان زبان حکومت، دین و علم داشته‌اند. جریان ترجمه فراز و نشیب‌های بسیاری را در دوره‌های مختلف تاریخ داشته است. ولی اوضاع نابسامان و آشفتگی‌های روزافزون همیشه جلوی پیش‌روی فعالیت ترجمه در افغانستان را گرفته است. با وصف این‌که عده‌ای به نام مترجمین افغانی مقیم کشورهای دیگر یا هم داخل افغانستان اقدام به عمل ترجمه نموده‌اند، اما تکاپوی برای نیازمندی جامعه نبوده است. اگر به‌طور دقیق نظر انداخته شود عمل ترجمه در کشورهای دیگر دارای اهداف و انگیزه‌ی خاصی بوده است که باعث شکوفایی آن گردیده است. در نبود اهداف و انگیزه هیچ‌گاه نمی‌توان به مقصد رسید به‌طور نمونه محمد قاضی انگیزه خود را از ترجمه در درجه اول (عشق به ترجمه) و بعد (احتیاجات مادی) می‌گوید. و به همین گونه هر آن که عمل ترجمه را انجام داده انگیزه خود را نیز بیان نموده است. گرچه سیر تاریخی

ترجمه در افغانستان از دیدگاه‌های متفاوت توسط مترجمین در خارج از کشور مورد بررسی قرار گرفته است، ولی ما ترجمه‌های سال ۱۳۹۹ در نهادهای تحصیلات عالی دولتی را که توسط وزارت تحصیلات عالی رهبری می‌شود مورد کاوش و بررسی قرار داده‌ایم که نتیجه به‌دست آمده از آن نشان داده که در اوایل دهه ۹۰ به سبب مشکلاتی که دامن‌گیر مردم افغانستان شد رسیدگی چندانی به فرایند ترجمه نشده است ولی در نیمه اخیر این دهه ما شاهد رشد نسبی این روند بوده‌ایم که تعدادی از کتاب‌ها از زبان‌های بین‌المللی به زبان‌های ملی پشتو و دری ترجمه شده است که می‌توان به‌طور نمونه به کتاب‌های ترجمه‌شده از زبان عربی اشارات داشت، به گونه‌ی مثال: کتاب *ترکیه میدان الصراع بین الشرق والغرب* در دانشگاه بدخشان توسط یک استاد ترجمه شده است. این ترجمه از نگاه ادبی، مشکلاتی را دارد، زیرا که مترجم آن استاد بخش تاریخ است و آن‌قدر زیاد هم به دستور زبان فارسی دری که نیاز است بدان آگاه باشد، تسلط ندارد، از این رو مشکلات ادبی دارد؛ و به همین گونه آثار دیگری نیز که به زبان پشتو در دانشگاه‌های دیگر کشور ترجمه گردیده است، نیز به‌دوراز مشکلات ادبی نیست؛ زیرا کسانی که کتاب‌ها را ترجمه می‌نمایند از لحاظ تخصص از جمله متخصصین زبان‌های مزبور نیستند. مثلاً کتاب‌های مذکور از زبان عربی به زبان پشتو ترجمه شده است: *احکام الصیام و فلسفه فی ضوالمقران والسنة، الواضح فی فن التخریج و دراسه الاساتید، تیسیر قواعد النحوللمبتدیین ویلیه کتاب قواعد الاملاء، الادب وفنونه، النظامی السیاسی فی الاسلام* که در دانشگاه‌های ننگرهار و کندهار توسط اساتید ترجمه گردیده است، اما از جمله ترجمه‌های مزبور، برگردان‌های بدون نقص است که توسط متخصصین زبان‌ها ترجمه شده‌اند؛ که در میان آن تعداد متخصصین زبان‌ها محدود اند.

امید است روندی که توسط وزارت تحصیلات عالی بنابر نیازمندی جامعه مورد توجه

قرار گرفته، هر چه بیشتر تقویت و گسترش یابد.

پیشینه پژوهش

درباره ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان به هیچ مقاله و نوشته‌ای برنخوردیم. لذا بر آن شدیم که به نگارش مقاله درباره فعالیت‌های انجام‌شده در مورد ترجمه از زبان‌های زنده دیگر به زبان‌های ملی دست بزنیم.

اهمیت پژوهش

این مقاله فرایند ترجمه‌های علمی - پژوهشی را در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان در سال ۱۳۹۹ مورد بررسی و کاوش قرار داده است. و نکاتی را در مورد چگونگی خدمات ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی که به غرض ترفیع علمی استادان انجام می‌شود، به بحث گرفته است. از این جهت مقاله حاضر از نظر محتوا بکر بوده و از اهمیت عالی برخوردار است.

هدف پژوهش

هدف اصلی از پژوهش ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی، آشکار ساختن خدمات اعضای کادر علمی تحصیلات عالی افغانستان است. اهداف جزئی آن، تخمین میزان ارائه خدمات ترجمه نظر به شرایط است که آیا مطابق به نیازهای عصر حاضر است و یا خیر. آیا آن‌قدر آثار مختلف از زبان‌های زنده توسط اعضای کادر علمی دانشگاه‌های افغانستان ترجمه شده که پاسخگوی نیازمندی‌های آکادمیک گردد و یا نه.

یکی دیگر از اهداف فرعی این پژوهش آشکار کردن این روند با اهمیت و سیر آن همراه با شواهد عینی بوده است تا هر دانشجو و پژوهنده بتواند به گونه‌ی ساده درک کند که چه تعداد آثار مورد ضرورت تا حال به دست اعضای کادر علمی تحصیلات عالی مورد ترجمه قرار گرفته است.

پرسش‌های پژوهش

۱. منظور اصلی راه‌اندازی ترجمه در نهادهای آکادمیک افغانستان چه بوده است؟

۲. چه تعداد از آثار موردنظر حوزه آکادمیک افغانستان تا اکنون از طریق ترجمه تأمین شده است؟

۳. آثار ترجمه‌شده از زبان‌های خارجی به زبان‌های ملی افغانستان تا چه میزان می‌تواند در فرایند علمی افغانستان یاری‌رسان باشد؟

روش پژوهش

در بررسی مسئله موردنظر از روش آماری استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش مذکور منبع داده‌های ریاست تحقیق، تألیف و ترجمه وزارت تحصیلات عالی بوده است. شیوه کار ما به گونه‌ای است که نخست به صورت تک دانشگاهی در جداول جداگانه بیان نمودیم و سپس در انتهای آن به‌طور مجموعی داده‌های دریافتی آثار ترجمه‌شده در تمامی دانشگاه‌های افغانستان در سال ۱۳۹۹ را تجزیه و تحلیل نمودیم.

اهمیت فرایند ترجمه در حوزه‌های آکادمیک

ترجمه به حیث یکی از ساده‌ترین و مؤثرترین ابزارها و وسایل ارتباط میان بشر همواره در طول تاریخ مورد توجه و عنایت خاص و عام بوده است. ایجابات عصر کنونی (تکنولوژی) و انقلاب ارتباطات سده جاری، گسترده‌گی زندگی و حیات کشورها را به یکدیگر متکی ساخته است. اتکای چندین بعدی عصر ارتباطات، انسان‌های معاصر را ناگزیر ساخته است که از احوال همدیگر آگاه شوند و نیازمندیهای همدیگر را درک نمایند. غیر عرب‌ها معمولاً نمی‌توانند نیازمندی‌های دینی، شرعی و اسلامی خویش را از متون دینی که به‌صورت غالب به زبان عربی تحریر شده است، مرفوع سازند. ازاینرو مسلمانان ناگزیرند تا از متون ترجمه‌شده به زبانهای ملی و مادری‌شان در زمینه استفاده نمایند. باید به‌خاطر داشت که ترجمه یک کار ساده و آسان نیست که هر کس از عهده آن به‌خوبی به‌درآید، بلکه فن بسیار دقیق و علم بس دشوار است. چه‌بسا ارتکاب کوچکترین اشتباهی در یک جزء مهم متن یا موضوع، به کل متن و موضوع لطمه وارد خواهد ساخت، چنانچه احتمال دارد در اثر لغزشی در کار ترجمه روابط دو شخص یا دو گروه یا دو مؤسسه و حتی دو کشور به هم

بخورد و آتش کینه و عناد آن‌ها شعله‌ور گردد، طوری که سوء تفاهمات و جنجال‌های فراوانی در مسیر تاریخ در اثر غلط و اشتباه مترجم رخ داده است (نضهت، ۱۳۹۵: ۱۴۸).

برخی افراد نسبت به ترجمه دچار سوء تفاهم میشوند و آن را عمل بسیار ساده میدانند که انجام آن هیچ‌گونه تلاش و عرق ریزی را نیازمند نیست، ولی برعکس ترجمه یک عمل خیلی عادی نیست و نیاز به عرق ریزی و تلاش و کوشش دارد که اکثر بر این باورند که مشکلات ترجمه بیشتر و زیادتر از تألیف است. در این مورد یعقوب صروف (مسئول مجله مقتطف میگوید: که ترجمه یک عمل بسیار ساده و آسان نیست بلکه مشکل و مشکل‌تر از تألیف است، زیرا که مؤلف در میان الفاظ و معانی از آزادی کامل برخوردار است. آن طوری که میلش شود به هر کدام در هر مقام و جای سخن میزند، ولی برعکس مترجم در میان معانی اسیر است و آن آزادی که مؤلف دارد به مترجم داده نشده است، در ضمن مترجم باید امانت‌داری را به‌طور کامل موردنظر داشته و مراعات نماید؛ در غیر این صورت به آن مترجم گفته نمی‌شود (بکار، ۲۰۱۶: ۸).

هدف بنیادین ترجمه در نهادهای آکادمیک

از آنجاکه هر زبان شیوه خاص خود را در بیان واژگان و مفاهیم دارد، کار ترجمه با دشواری روبه‌رو میشود، چراکه گفته میشود: (زبان‌ها برای آرایه مفاهیم، از قالب‌های بیانی ویژه‌ای برخوردارند و اهل هر زبان، برای پوشاندن جامه الفاظ بر قامت معانی، شیوه‌های مختلف را به کار میگیرند. از این‌روی، اختلاف در شیوه بیان مفاهیم در دو زبان ناگزیر به میان می‌آید.

از سوی دیگر، نقش‌ها و گفتگوها با توجه به اشخاص و موقعیت جمله و متن تغییر می‌پذیرد؛ و هر کلام نظر به موقعیت آن در جمله معانی منطقی را حمل می‌کند که به آن نیز معنای اسمی و زیربنایی کلام هم گفته میشود. معنای اجرای عبارت است از منظور و هدف عمده متکلم از ادای آن کلام. معنای اجرایی یک کلام هیچ پیوندی با ساختار دستوری جمله مربوط ندارد. برای مثال ممکن است جمله‌ای که از نظر دستوری، یک جمله اخباری محسوب میشود، در شرایط برون‌زبانی ویژه‌ای دارای معنای اجرایی «خواهش»

باشد. به همین روی، پرسشی که ما به دنبال آن هستیم، این است که آیا مترجم باید به هنجارهای متن اصلی تن دهد و یا هنجارهای فرهنگ و زبان مقصد را به کار بندد (عصمتی، ۱۳۹۵: ۳۴).

هدف اساسی ترجمه در این مقاله بیان این موضوع است که در طی سال ۱۳۹۹ هـ ش چه تعداد آثار از زبانهای زنده دنیا به زبانهای ملی بازگردانی شده است. ترجمه، اساساً بر پایه دو مهارت عمده صورت میگیرد: درک مفهوم از زبان مبدأ و بیان آن در زبان مقصد. (درک) به معنای آشنایی با زبان مبدأ در حد استخراج جنبه‌های مختلف معنا از متن و (بیان) به معنای بازنویسی مفهوم و محتوا از متن اصلی بر اساس معیارهای زبانی و فرهنگی زبان مقصد است. برخورداری از این دو مهارت عمده، مستلزم ممارست طولانی، دقت، حوصله و پشتکار فراوان می‌باشد؛ بنابراین نمیتوان انتظار داشت مهارت در کار ترجمه با مطالعه یک کتاب میسر شود، ولی چنین کتابی میتواند برای کسانی که به کار ترجمه، علاقه‌مند هستند و برای فراگیری ظرافت‌های آن، علاوه بر صرف وقت، دقت و پشتکار، از هیچ کوششی دریغ نمی‌کنند، مفید و مؤثر باشد (ناظمیان، ۱۳۸۶: ۷).

ترجمه ارتباطی: ترجمه ارتباطی ترجمه‌ای است که پیام متن مبدأ را با متداول‌ترین کلمات و عبارات و ساخت‌های دستوری به زبان مقصد برمی‌گرداند. در ترجمه ارتباطی، مترجم بر اساس معنای اولیه کلمات، معادل‌یابی نمیکند، بلکه تلاش میکند بر اساس معنای کلمه در بافت متن معادل‌یابی کند. متون اطلاعاتی و عناصر غیر توصیفی در متن‌های توصیفی به شیوه ارتباطی ترجمه میشوند (ناظمیان، ۱۳۸۶: ۴)؛ زیرا بیشترین ترجمه‌های انجام شده در نهادهای تحصیلی ارتباطی‌اند.

سیر تاریخی ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان

ترجمه در افغانستان از زبان‌های اروپایی به‌خصوص انگلیسی در سال‌های پیشین از سده سیزدهم هجری آغاز شده است سپس در دوران امیر شیرعلی خان مترجمانی چون قاضی عبدالقادر، نور محمد قندهاری، قاضی عبدالرحمن از مترجمان نام آورده بودند به همین

سان در دوره امیر عبدالرحمن خان نیز میتوان از مترجمان برجسته چون: سیف‌الدین بابری، محمدحسن خان، عبدالسبحان خان، عبدالوهاب تاشقرغانی و محمود طرزی نام برد. اما قسمت قابل توجه از روزنامه‌ها و مجله‌های کشور ما انباشته از ترجمه است و بیشتر ترجمه‌ها از زبان‌های عربی اردو، ترکی، انگلیسی، فرانسوی، آلمانی و روسی به زبانهای ملی بازگردانی شده است؛ و مترجمان سده واپسین بیشتر مسائل فلسفه، منطق، سیاست، حقوق، اقتصاد، تاریخ، جامعه‌شناسی، جغرافیای تاریخی، زبان‌شناسی و ادبیات را ترجمه نموده‌اند، یک نویسنده آلمانی بنام پل کایر در اواخر قرن ۱۹ میگوید ترجمه باید تا آنجائی که ممکن است تحت لفظی و تا آنجائی که لازم است آزاد باشد. امروز اهمیت ترجمه و تأثیر شگرف آن در زندگی بر کسی پوشیده نیست (<https://ahmadbilal.blogspot.com/1388/01/25/post-118/>)

وضعیت ترجمه در افغانستان دومین محور نشستی بود که در منطقه اوپسالا پایتخت تاریخی سویدن برگزار شده بود (۷ حوت ۱۳۸۹ - ۲۶ فوریه ۲۰۱۱، بی‌بی‌سی). اسدالله شفايي، مترجم و روزنامه‌نگار به برشمردن نقاط ضعف و قوت ترجمه در افغانستان پرداخت. او تحولاتی نظیر رشد کمی ترجمه در دهه‌های اخیر با توجه به حضور جامعه‌ی بین‌المللی در افغانستان، ظهور مترجمان تازه و بازتاب رسانه‌ای آثار ترجمه‌شده را از جنبه‌های امیدوارکننده‌ی ترجمه در افغانستان شمرده است؛ اما درعین حال بیان کرد که به دلیل عدم توجه نهادهای رسمی در این عرصه، نمی‌توان به حرفه‌ای شدن صنعت ترجمه در این کشور در آینده‌ی نزدیک امیدوار بود.

در این نشست پیشنهاد شد که به دلیل نبود طرح و اراده از سوی نهادهای رسمی در افغانستان در عرصه‌ی ترجمه، لازم است نهادهای فرهنگی نظیر اتحادیه‌ی نویسندگان و انجمن قلم افغانستان دست به ایجاد گروه‌های تخصصی ترجمه بزنند و به رشد کیفی و تخصصی شدن ترجمه به‌ویژه در عرصه‌ی برگردان آثار موردنیاز دانشگاه‌ها اقدام کنند (اطلاعات روز ۳۰ قوس ۱۳۹۷).

ترجمه در آموزش، آگاهی دهی، ایجاد ذهنیت و دیدگاه، تکامل علمی و تحلیل همه‌جانبه‌ی بحث‌ها، قضایا و رویدادها از ضرورت‌های اجتناب‌ناپذیر است. جامعه‌ی امروز

افغانستان؛ قشر دانشگاهی، سیاسی و علمی بیش از هرزمانی نیاز به دسترسی به متون آکادمیک، تحلیلی و سیاسی دارند. بی‌تردید ترجمه است که می‌تواند به بسیاری از این نیازها پاسخ درخور بدهد و به ما متون مرتبط، غنی‌شده و مهم را معرفی کند.

ترجمه در ایجاد بستر گفت‌وگو میان ملت‌ها، جوامع سیاسی و نخبگان خوب‌ترین و مؤثرترین ابزار بوده و جوامع را کمک می‌کند با همدیگر پیوند و تماس برقرار کنند و راه‌های سازندگی را پیمایند.

در جهانی که دیگر جهانی شدن یک تصور نیست، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی در حال رشد آن را بیش‌ازپیش تحکیم بخشیده و موانع فرهنگی، نژادی و جغرافیایی را درهم نوردیده است. مردمانی از هر ملت و زبان با همدیگر تماس برقرار می‌کنند و به‌واسطه‌ی ترجمه‌های آنلاین به‌صورت مجازی مشکلات افهام و تفهیم را نیز به حداقل رسانده‌اند.

ترجمه صرفاً یک پروسه‌ی زبانی نیست بلکه می‌تواند، منبع دانش، تسهیل‌کننده گفت‌وگوها و ابزار مهم بر سیاست‌گذاری‌ها باشد؛ اما دسترسی به متون تخصصی و مورد‌استفاده‌ی دانشجویان، پژوهش‌گران و اهل مطالعه تنها از طریق ترجمه‌ی متون تخصصی و حرفه‌ای ممکن است که در کتب ترجمه‌شده و معدود اعضای کادر عملی در افغانستان قابل‌دسترس است.

در شرایطی که نیاز به ترجمه و دسترسی به متون ترجمه‌شده همه‌روزه افزایش می‌یابد، ما نیاز به کسانی داریم که بتوانند دانش نوین و امروزی را فارغ از محدودیت‌های فرهنگی، سیاسی و جغرافیایی به جامعه ارائه کنند (اطلاعات روز ۱۰ دلو ۱۳۹۴).

از همین رو از دانشگاه‌های افغانستان که مهد علم‌اندوزی‌اند، و اعضای کادر علمی آن نیز از جمله داشته‌های علمی و آکادمیک همان جامعه به‌حساب می‌آیند، انتظار می‌رود که برای شکوفایی این روند سهم ارزنده‌ی خویش را ادا نمایند. آثار بازگردانی شده از زبان‌های خارجی در سال (۱۳۹۹) به‌گونه‌ی ذیل طی جدول‌ها بیان می‌شود.

جدول آثار ثبت‌شده برای ترجمه، زمان: ۱۳۹۹، نهاد تحصیلی: دانشگاه کابل

ردیف	موضوعات	دانشکده	رشته	رتبه علمی	تاریخ ثبت
۱	International Theory and Policy-eleventh-edition)	اقتصاد	اقتصاد ملی	پوهندوی	99-3-1
۲	کارگردان عالی‌ترین روش کارگردانی the path to great the directors idea	هنرهای زیبا	سینما	پوهندوی	99-3-8
۳	شناخت و پیشگیری از فساد understanding and preventing Corruption	اداره عامه	اداره عامه	پوهندوی	99-3-13*
۴	Mineral Exploration Principles and application	زمین شناسی	جیولوجی	پوهنمل	99-3-8
۵	Fundamentals Geomorphology	زمین شناسی	جغرافیه	پوهندوی	99-3-8
۶	انکشاف کارزار (کمپاین) روابط عمومی Developing The public Relations Campaign	ژورنالیزم	روابط عمومی	پوهنمل	99-3-21
۷	Abstract Algebra	ریاضیات	الجبر	پوهنمل	99-4-8
۸	Risk Management in Banking	اقتصاد	امور مالی و پولی	هندوی	99-4-15
۹	Cattle Medicine	وترنری	کلینیک	پوهندوی	99-4-15
۱۰	کیمیا هیتروسکلیک Heterocyclic Chemistry	کیمیا	کیمیا عضوی	پوهندوی	99-4-24
۱۱	قتل زبان‌ها Dillerin Katli	ادبیات	ترکی	پوهندوی	99-5-28
۱۲	اوزبیک تیلی گرامری / دستور زبان ازبکی (Özbek Türkçesi Grameri)	ادبیات	ترکی	پوهنمل	99-5-28
۱۳	آشنا با رهبری: مفاهیم و مسایل علمی Introduction to Leadership concepts and practice	اقتصاد	منجمنت و ادارت‌تشیئات	پوهندوی	99-6-2
۱۴	Chemical Reaction Kinetics	کیمیا	کیمیا فزیک	پوهنمل	99-6-2
۱۵	Patient Assessment in clinical pharmacy	فارمسی	فارمکولوژی	پوهندوی	99-6-21
۱۶	Amanullah-Ex- king of Afghanistan	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-6-21
۱۷	النظام السياسي الاسلامی مقارنا بالدوله القا نونیه	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهندوی	99-6-21
۱۸	Social Work and Social Policy	روان شناسی	کاراجتماعی	پوهندوی	99-7-1
۱۹	The Genetics of Cattle	وترنری	پرورش	پوهندوی	99-7-1

ردیف	موضوعات	دانشکده	رشته	رتبه علمی	تاریخ ثبت
			حیوانات		
۲۰	A course in point Set Topology	ریاضیات	الجبر	پوهنمل	99-7-1
۲۱	Corruption and Government:	ادبیات	انگلیسی	پوهنمل	99-7-1
۲۲	Risk Assessment and Disaster Management	محیط زیست	مدیریت حوادث	پوهنمل	99-7-8
۲۳	الوجیزة فی العقیده الاسلامیه	شرعیات	عقیده و فلسفه	پوهنمل	99-7-8
۲۴	Leaders Don't Command: Inspire Growth, ingenuity, and collaboration	روانشناسی	مدیریت آموزشی	پوهندوی	99-7-8
۲۵	Differential Equations	ریاضیات	ریاضیات عالی	پوهنمل	99-7-8
۲۶	Introduction to Forestry and Natural Resources	زراعت	جنگلات	پوهندوی	99-7-15
۲۷	العمومۃ الاقتصادية من منظور اسلامی	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهندوی	
۲۸	Extension Program me planning	زراعت	اقتصاد زراعتی	پوهنمل	99-7-22
۲۹	Plant Breeding; Classical to Modern	زراعت	بایو تکنالوژی	پوهنمل	99-7-29
۳۰	احکام الاحوال الشخیه فی الشریعه الاسلامیه	شرعیات	فقه و اصول فقه	پوهنمل	99-8-6
۳۱	مجدداً principles of cattle production	وترنری	پرورش حیوانات	پوهندوی	99-8-20
۳۲	Veterinary Forensic Pathology	علوم وترنری	پارا کلینیک	پوهنمل	99-9-11
۳۳	Foundation of Database Systems	کمپیوتر ساینس	سیستم های معلوماتی	پوهنمل	99-9-18
۳۴	Clinical Skills for pharmacists	فارمسی	فارمو کولوژی	پوهندوی	25/5/99
۳۵	A Textbook of Physical Chemistry; Thermodynamics and Chemical Equilibrium	کیمیا	کیمیای فیزیکی	پوهنمل	25/5/99
۳۶	How to Study Public Life	انجینری	طراحی و برنامه ریزی شهری	پوهنمل	99-10-16
37	Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung	ادبیات	آلمانی	پوهندوی	99-10-16
۳۸	Conservation Biology	محیط زیست	محیط زیست	پوهنمل	99-10-23
۳۹	Human Resource Management in the Public Sector	روانشناسی	پلان و پالیسی	پوهندوی	99-10-23
۴۰	Music of India	هنرهای زیبا	موسیقی	پوهندوی	99-10-23

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه تعلیم و تربیه کابل

ردیف	موضوعات	دانشکده	رشته	رتبه علمی	تاریخ ثبت
۴۱	Effective Research Method of Any Project	علوم تربیتی	تعلیم و تربیه عمومی	پوهندوی	2/10/1399
۴۲	The First Afghan war 1839-42	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-9-11
۴۳	نقد متن Metin Tenkidi	ادبیات	ترکی	پوهنمل	99-8-6
۴۴	Physical Geography	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-6-2
۴۵	نگاهی کلی به زبان Turkce orneklerle dile gnel bir bakis	ادبیات	ترکی	پوهنمل	99-6-21
۴۶	Classroom Management Techniques	ادبیات	انگلیسی	پوهندوی	99-5-21

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه علوم طبی

ردیف	موضوعات	دانشکده	رشته	رتبه علمی	تاریخ ثبت
۴۷	Communicable Diseases in Developing Countries	نرسنگ	صحت عامه	پوهندوی	99-8-19
۴۸	The Developing Human clinically Oriented Embryology	ممیم صحتی	ستوماتولوژی	پوهندوی	99-8-19
۴۹	Principles of Forensic Medicine and Toxicology	طب عدلی	ستوماتولوژی	پوهنمل	99-8-19
۵۰	Human Anatomy Upper Limb Tharax	اناتومی	اناتومی	پوهندوی	99-8-19
۵۱	مجدداً Case file pharmacology 3 rd Edition	صحت عامه	فارمکولوژی	پوهندوی	99-4-8

ردیف	موضوعات	دانشکده	رشته	رتبه علمی	تاریخ ثبت
۵۲	Pulmonary pathology	نرسنگ	پتالوژی	پوهندوی	99-4-22
۵۳	Basic inorganic chemistry	نرسنگ	کیمیا	پوهندوی	99-5-21
۵۴	Handbook of General Anatomy	طب	اناتومی	پوهندوی	99-5-21
۵۵	Textbook of Oral and Maxillofacial Surgery 4 th Edition	99-6-2	جراحی	پوهنمل	99-5-21
۵۶	Pharmacology case studies for nurse prescribes 11 th edition	صحت عامه	فارمکولوژی	پوهنمل	99-6-2
۵۷	Pharmacology case studies for nurse prescribes 11th edition	صحت عامه	فارمکولوژی	پوهنمل	99-6-11
۵۸	Orbans Oral Histology Embryology	متمم صحی	هستولوژی	پوهنمل	99-6-21
۵۹	Brunner and suddarths textbook of Medical-Surgical Nursing	نرسنگ	مهارت‌های نرسنگ	پوهنمل	99-6-28
۶۰	Campbell- Walsh Urology	صحت عامه	یورولوژی	پوهنمل	15/7/1399
۶۱	Practical Haematology	ستوماٹولوژی	اندکرونیولوژی	پوهنمل	15/7/1399
۶۲	Trauma	طب معالجوی	جراحی	پوهنمل	29/7/1399
۶۳	Advances in Cardiology	طب	قلبی و عایی	پوهندوی	99-8-19
۶۴	Key Clinical Topics in Paediatric Surgery	صحت عامه	جراحی اطفال	پوهندوی	99-9-11
۶۵	Essentials of Health Policy and Law	صحت عامه	اداره صحت عامه	پوهندوی	99-9-11
۶۶	عدسیه و کترکیت از کتاب Lens and cataract American Academy of Ophthalmology	طب معالجوی	چشم	پوهنمل	99-314
۶۷	Kaplan and sadocks synopsis of psychiatry 11 th Editoin	متمم صحی	عقلی عصبی	پوهنمل	

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش
 نهاد تحصیلی: دانشگاه هرات

ردیف	عنوان موضوع	پوهنچی	رشته	رتبه علمی مورد نظر	تاریخ ثبت
۶۸	step to High performance. Focus on What you can change Lenora the Rest)	اقتصاد	اقتصاد تصدی	پوهندوی	99-4-8
۶۹	Media culture and society; An introduction	ژورنالیزم	ژورنالیزم	پوهندوی	99-4-8
۷۰	Art of India” the Mughal Empire	هنرهای زیبا	میناتور	پوهندوی	99-4-8
۷۱	the source of international law	حقوق	حقوق عامه	پوهندوی	99-4-15
۷۲	The Leadership Experience	اداه و پالیسی	مدیریت انکشاف	پوهنمل	99-5-14
۷۳	Cezannes Gravity	هنرهای زیبا	نقاشی	پوهندوی	99-5-14
۷۴	Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery	طب	جراحی	پوهنمل	2/10/1399
۷۵	Paediatric Dentistry	استوماتولوژی ی	اطفال استوماتولوژی	پوهنمل	2/10/1399
۷۶	السیاسه الاقتصادیه امثلی «برای مضمون «نظام اقتصادی	ادبیات	عربی	پوهندوی	1399-6-13
۷۷	الایمان بالقران الکریم والکتب السماویه	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهنمل	1399-6-13
۷۸	Textbook of Agricultural Production Economics	زراعت	توسعه واقصاذزراعتی	پوهندوی	99-7-1
۷۹	Forensic Gynaecology	طب	جراحی	پوهندوی	
۸۰	عقوبه المرتد فی الشریعة الاسلامیه وجواب معارضات المنکرین	شرعیات	فقه قانون	پوهنمل	صفحه 1-175
۸۱	Grossmans Endodontic Practice	ستوماتولوژی	داخله ستوماتولوژی	پوهنمل	99-8-6
۸۲	اصول الحدیث علومه ومصطلحه	شرعیات	حدیث تفسیر	پوهندوی	99-8-6
۸۳	Computer Organization and Architecture Designing for Performance	کمپیوتر ساینس	سیم‌های معلوماتی	پوهنمل	99-8-6
۸۴	Elementary Number theory; Primes Congruence’s and secrets	ساینس	ریاضی	پوهندوی	

ردیف	عنوان موضوع	پوهنچی	رشته	رتبه علمی مورد نظر	تاریخ ثبت
۸۵	Cezannes Gravity	هنرهای زیبا	نقاشی	پوهندوی	99-5-14
۸۶	A Textbook of Bridge Engineering	انجینیری	سئول	پوهنمل	25/5/99
۸۷	A Textbook of Bridge Engineering	انجینیری	سئول	پوهنمل	25/5/99
۸۸	دپتروولیم جیولوجی اساسات Elements of petroleum Geology	جیولوجی معادن	نفت کاز	پوهندوی	99-5-14
۸۹	Textbook of Agricultural Production Economics	زراعت	توسعه واقصاذزراعتی	پوهندوی	99-7-1

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه پولیتخنیک

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه های شده به یکی از زبان ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۹۰	Management information systems	کمپیوتر ساینس	سیستم های معلوماتی	پوهنمل	99-5-28
۹۱	CC++programing; PROGRAM Design	کمپیوتر ساینس	سیستم های معلوماتی	پوهنمل	99-6-2
۹۲	پمپ ها و پمپ ستیشن ها	انجینیری منابع آب ومحیط زیست	هایدروتخنیک	پوهندوی	99-6-2
۹۳	Simple introduction to Architecture	ساختمانی	مهندسی	پوهنمل	99-6-21
۹۴	Organic Chemistry A Short Course	تکنالوژی کیمیای	کیمیا	پوهنمل	
۹۵	Plate Tectonics Continental Drift and Mountain Building	جیولوجی معادن	انجینیری جیولوجی وا	پوهنمل	
۹۶	Analyzing Architecture	ساختمانی	مهندسی	پوهنمل	25/5/99
۹۷	Power System Economic Market Operation	الکترومیخانیک	انجیری برق	پوهندوی	99-10-23
۹۸	Power System	الکترومیخانیک	انجینیری برق	پوهندوی	99-10-23

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه های شده به یکی از زبان ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
	protection in Smart Grid Environment				

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه ننگرهار

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۹۹	Creating your Strategic Plan	عامه اداره	مدیریت انکشاف	پوهندوی	99-314
۱۰۰	project planning control with pert and com	انجینری	سئول	پوهنمل	99-4-15
۱۰۱	Research Methods in social Social sciences and Extension Education	زراعت	کرنیزاقتصاد	پوهنمل	99-5-14
۱۰۲	A Course in English Language Teaching	ادبیات	انگلیسی	پوهندوی	99-6-2
۱۰۳	Introduction to Relational Database Theory	کمپیوتر ساینس	کمپیوتر و سیستم معلوماتی	پوهندوی	
۱۰۴	An outline History of English Literature	ادبیات	انگلیسی	پوهندوی	99-6-21
۱۰۵	Language the Cultural Tool	ادبیات	انگلیسی	پوهنمل	99-6-28
۱۰۶	الادب وفنونه	ادبیات	عربی	پوهندوی	99-7-1
۱۰۷	A Text book of Agricultural Statistics	زراعت	اقتصاد زراعتی	پوهندوی	99-7-22
۱۰۸	النظامی السیاسی فی الاسلام	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهندوی	99-7-29
۱۰۹	English Language Teaching: Approaches and Methodologies	ادبیات	انگلیسی	پوهنمل	99-8-20
۱۱۰	الخلق الحسن فی ضوء الكتاب والسنة	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهندوی	99-8-20
۱۱۱	تیسیر قواعد النحوللمبتدیین ویلیه کتاب قواعد الاملاء	ادبیات	دری	پوهندوی	99-8-20
۱۱۲	Principles of Marketing	اقتصاد	سوادگری	پوهندوی	

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۱۳	Bailey and Loves short Practice of Surgery	طب	یورولوژی	پوهنمل	99-9-18
۱۱۴	Epidemiology	طب	صحت عامه	پوهندوی	99-9-18
۱۱۵	principles of organic farming	زراعت	اگرانومی	پوهندوی	25/5/99
۱۱۶	Neurological Surgery	طب	جراحی عصبی	پوهنمل	25/5/99
۱۱۷	Studying Public Policy; Policy Cycle and Policy Systems	اداره عامه	عامه پالیسی	پوهنمل	25/5/99
۱۱۸	Apley & Solomon's	طب	اورتوپیدی	پوهنمل	25/5/99
۱۱۹	Tareen's Understanding Psychiatry	طب	عقلی عصبی	پوهنمل	2/10/1399
۱۲۰	Textbook of Radiology and Imaging	طب	رادیولوژی	پوهنمل	2/10/1399
۱۲۱	Principle and Practice of Silviculture	زراعت	جنگلات	پوهنمل	2/10/1399

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه کندهار

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۲۲	fundamentals of management	اقتصاد	انترپرونیورشی	پوهنمل	99-9-18
۱۲۳	Public Finance	اقتصاد	مالی و بانکی	پوهنمل	99-9-18
۱۲۴	principles of microeconomics	اقتصاد	اقتصاد ملی	پوهنمل	99-9-18
۱۲۵	Elementary Statistics	اقتصاد	احصائیه	پوهنمل	99-9-18
۱۲۶	الأسراییلیات و الموضوَعات فی کُتب التفسیر	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهندوی	99-9-11
۱۲۷	الواضح فی فن التخریج ودراسه الاساتید	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهنمل	
۱۲۸	Post-Harvest Technologies of fruits and Vegetables	زراعت	هارتیکلچر	پوهنمل	99-7-22
۱۲۹	Intelligent Soil Management for Sustainable Agriculture	زراعت	اگرانومی	پوهنمل	22/7/1399

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۳۰	مباحث فی علم الجرح والتعديل	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهندوی	99-6-28
۱۳۱	Public Policy, Furmolation. Implamentation and Evaluation	ادراه عامه	اداره و پالیسی	پوهنمل	99-6-14
۱۳۲	Total Quality Management Text and Cases	اقتصاد	انترپرونیورشیپ	پوهنمل	99-5-14
۱۳۳	احکام الصیام و فلسفه فی ضوالقران والسنة	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهنمل	99-6-28
۱۳۴	Systems Programming in Unix/Linux	کمپیوتر ساینس	نیتورک	پوهنمل	99-8-20

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه کندز

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۳۵	Problems on Partial Differential Equations	تعلیم و تربیه	ریاضی	پوهندوی	2/10/1399
۱۳۶	Writing and Literature	تعلیم و تربیه	پشتو	پوهندوی	2/10/1399
۱۳۷	Textbook of Oral and Maxillofacial Surgery 4 th Edition	ستوماتولوژی	جراحی	پوهنمل	99-6-2

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه پروان

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۳۸	Textbook of Inorganic Chemistry	تعلیم و تربیه	کیمیا	پوهنمل	2/10/1399
۱۳۹	Simplified Approach to DBMS	کمپیوتر ساینس	تکنالوژی معلوماتی	پوهنمل	99-7-1
۱۴۰	HCI -Human- Computer Interaction	کمپیوتر ساینس	سیستم‌های معلوماتی	پوهنمل	99-7-1
۱۴۱	Introduction to Artificial Intelligence	کمپیوتر ساینس	سیستم‌های	پوهنمل	99-7-1

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
			معلوماتی		
۱۴۲	Fundamentals of Agronomy	زراعت	اگرانومی	پوهنمل	99-6-28
۱۴۳	A Text Book of Electronics-1	تعلیم و تربیه	فزیک	پوهندوی	99-6-21
۱۴۴	A Background to English Literature	ادبیات	دری	پوهندوی	
۱۴۵	Fundamentals of farm Business Management	زراعت	اقتصاد زراعتی	پوهندوی	1399-6-13
۱۴۶	ادبیات انگلیسی A survey of English Liretaure(1)	ادبیات	دری	پوهندوی	99-5-28
۱۴۷	تقریب مصطلح الحدیث	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهنمل	99-4-22

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه بلخ

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۴۸	فتح الرحمن فی علوم القران	تعلیم و تربیه	علوم فرهنگ	پوهنمل	99-3-8
۱۴۹	مبانی مدیریت ریسک fundamentals of Risk Management	اقتصاد	امور مالی و پولی	پوهنمل	99-3-21
۱۵۰	MN chatterjea and Rana shinde Textbook of Medical Biochemistry	طب	بیوشیمی	پوهنمل	99-4-27
۱۵۱	Williams OBSTETRICS "Section11	طب	نسایی ولادی	پوهنمل	99-5-14
۱۵۲	Immunology	تعلیم و تربیه	بیولوژی	پوهندوی	99-5-14
۱۵۳	تئوری اقتصاد بین لمل و سیاست International economics theory and policy	اقتصاد	اقتصاد ملی	پوهندوی	99-5-21
۱۵۴	Parks textbook of preventive and social medicine	طب	صحت عامه	پوهنمل	99-5-21
۱۵۵	Parks textbook of Preventive and scoil Medicine	طب	صحت عامه	پوهنمل	1399-6-13
۱۵۶	MDR and XDR Tuberculosis	طب	انتانی	پوهندوی	99-6-21

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۵۷	اصول الفقه	شرعیات	فقه و اصول فقه	پوهندوی	99-6-28
۱۵۸	دستور زبان دری بخش آواشناسی و صرف	تعلیم و تربیه	انگلیسی	پوهندوی	99-7-8
۱۵۹	Short Textbook of Pathology	طب	پتالوژی	پوهندوی	
۱۶۰	Fundamentals of pharmacognosy and phytotherapy	فارمی	فارمکولوژی	پوهنیار	99-8-19
۱۶۱	Diagnosis	طب	داخله	پوهندوی	99-9-4
۱۶۲	Electrochemistry and Electrochemical Engineering	انجینیری	تکنالوژی کیمیایی	پوهندوی	99-9-11

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه البیرونی

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۶۳	Smith and Tanagho's General Urology	طب	جراحی یورولوژی	پوهنمل	99-10-16
۱۶۴	اساسات وسایل ارتباط جمعی سواد رسانه‌یی و فرهنگ	ژورنالیزم	مطبیوعات	پوهندوی	99-314

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه جوزجان

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۶۵	حفاظت محیط زیست هر کسی به دانستن چه ضرورت دارد Environmental protection What Everyone Needs to Know	جیولوجی معادن	نفت گاز	پوهندوی	99-5-28
۱۶۶	Basic Electronics	انجینیری تکنالوژی	تأمین برق	پوهندوی	99-5-28
۱۶۷	Solomons Organic chemistry	تکنالوژی	کیمیای عمومی	پوهنمل	99-5-14

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
		کیمیاوی			
۱۶۸	Text book of Histology	تعلیم و تربیه	بیولوژی	پوهندوی	99-7-15
۱۶۹	A Textbook of Algebra	تعلیم و تربیه	ریاضی	پوهندوی	99-9-11

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه پکتیا

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۷۰	الدلیل الی قواعد اللغة العربیة	تعلیم و تربیه	دری	پوهندوی	99-7-1
۱۷۱	Steel Design	انجینری	سئول	پوهنیار	99-7-8
۱۷۲	An Approach to the Study of Linguistics	تعلیم و تربیه	پشتو	پوهندوی	99-7-22
۱۷۳	Farm Management and Agricultural Marketing	زراعت	کرنیزاقتصاد	پوهنیار	99-6-21
۱۷۴	University Physics	تعلیم و تربیه	فزیک	پوهنیار	2/10/1399
۱۷۵	Irrigation and Drainage	زراعت	اگرانومی	پوهندوی	99-8-15

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه سمنگان

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۷۶	Textbook of Organic Chemistry	تعلیم و تربیه	کیمیا	پوهندوی	99-8-6

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه بامیان

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
شماره	عنوان موضوع	پوهنجی	دیپارتمنت	به رتبه علمی	تاریخ ثبت
۱۷۷	Fundamentals of Horticulture	زراعت	هارتیکلچر	پوهندوی	99-3-8
۱۷۸	Optical properties of An introductory Textbook 1th Edition	طبیعی	فزیک	پوهندوی	99-314
۱۷۹	تاریخ جرمنی	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-314
۱۸۰	Initiation of Educators in to Educational Management Secrets	تعلیم و تربیه	روانشناسی	پوهندوی	99-4-22
۱۸۱	Animal Breeding	زراعت	علوم حیوانی	پوهنمل	99-5-21
۱۸۲	A History of The Modern World	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-6-2
۱۸۳	Afghanistan A Modern History	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	
۱۸۴	principles of Horticulture	زراعت	هارتیکلچر	پوهندوی	
۱۸۵	Text book of Medical Chemistry	علوم طبیعی	کیمیا	پوهندوی	99-9-18

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه تخار

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۸۶	تاریخ اسلام در طی ۱۴ قرن	تعلیم و تربیه	تاریخ	پوهندوی	99-3-8
۱۸۷	مهندسی مدیریت آب و خاک Land and water management Engineering	زراعت	اگرونومی	پوهندوی	99-3-8
۱۸۸	مصادر الالتزام الارادیه و غیر الارادیه	حقوق	حقوق عامه	پوهنمل	99-5-28
۱۸۹	تکراری سهواً تأیید شوی ده دستور زبان اوزبیک Özbek Türkçesi Grameri	ادبیات	اوزبیک	پوهندوی	99-7-8
۱۹۰	Principles of seed science and technology	زراعت	اگرونومی	پوهندوی	99-9-4
۱۹۱	نظریه اثبات فی الفقه الجنایی الاسلامی - دراسه فقهیه مقارنه	شرعیات	فقه قانون	پوهندوی	

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۹۲	Sustainable Agriculture and Farming	زراعت	اگرانومی	پوهنمل	99-9-18
۱۹۳	Practical Design of Reinforced Concrete Buildings	انجینیری	سئول	پوهندوی	25/5/99

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه یشخ زاید

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۱۹۴	Research Methodology	اقتصاد	مالی بانکی	پوهنمل	99-3-8
۱۹۵	دایمان د ارکانو وضاحت	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهنمل	99-314
۱۹۶	القضاء او تقدیر	شرعیات	ثقافت اسلامی	پوهنمل	99-3-21
۱۹۷	Introduction to Business	اقتصاد	اداره تجارت	پوهنمل	99-4-8
۱۹۸	International Economics	اقتصاد	ملی اقتصاد	پوهنمل	99-4-8
۱۹۹	Text book Thomas calculus 12 th Edition	تعلیم و تربیه	ریاضی	پوهنمل	99-6-2
۲۰۰	A textbook of Engineering Drawing	انجیری	مهندسی	پوهنیار	99-6-21
۲۰۱	Textbook of inorganic chemistry	تعلیم و تربیه	کیمیا	پوهنمل	99-6-28
۲۰۲	Science and technology of organic farming	زراعت	اگرانومی	پوهندوی	99-6-28
۲۰۳	Elements of Literature	پشتو	ادبیات	پوهندوی	99-7-8
۲۰۴	A Text book of Animal Husbandry	وترنری	پری کلینیک	پوهنمل	22/7/1399
۲۰۵	Research Methodology- a step-by-step guide for beginners	علوم اجتماعی	علوم اجتماعی	پوهنمل	99-8-6
۲۰۶	Short Text book of Anaesthesia	طب	جراحی	پوهندوی	99-7-29
۲۰۷	فی اصول التفسیر	شرعیات	تعلیمات	پوهندوی	99-9-11

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
			اسلامی		
۲۰۸	شرح مقدمة التفسیر	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهنمل	99-9-11
۲۰۹	Schwartz's Principles of Surgery	طب	جراحی	پوهنمل	99-9-11
۲۱۰	Modern Textbook of Zoology Invertebrates	تعلیم و تربیه	بیولوژی	پوهنیار	25/5/99

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه فاریاب

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۱۱	plant physiology	تعلیم و تربیه	بیولوژی	پوهندوی	
۲۱۲	حقوق سازمان‌های بین‌المللی	حقوق	اداره و دیپلوماسی	پوهندوی	99-3-21
۲۱۳	جغرافیه سیاسی اقتصاد جهانی. دولت- ملت و سرزمین political Geography world Economy.Nation- state and Locality	ادبیات	جغرافیه	پوهندوی	99-4-15
۲۱۴	Plant Nutrition and soil fertility Manual	زراعت	اگرانومی	پوهندوی	99-5-14
۲۱۵	Ancient Civilization	ادبیات	تاریخ	پوهندوی	99-6-2
۲۱۶	Seed testing Principles and Practices	زراعت	اگرانومی	پوهندوی	99-9-11
۲۱۷	Veterinary Anatomy and Physiology	زراعت	مالداری	پوهندوی	25/5/99
۲۱۸	The basics Literary theory	ادبیات	دری	پوهندوی	99-10-23

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه بغلان

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۱۹	engineering and Traffic Analyses Principles of Highway	انجیری	سؤل	پوهندوی	99-10-23
۲۲۰	Remote Sensing principles and Applications	زراعت	خاکشناسی و آبیاری	پوهندوی	2/10/1399
۲۲۱	Phonetics	ادبیات	پشتو	پوهندوی	99-7-8

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه ارزگان

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۲۲	Text Book of Plant Nutrient Management	زراعت	اگرانومی	پوهنیا	99-8-20

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه هلمند

ردیف	عنوان موضوع های ترجمه شده به یکی از زبان های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۲۳	Organic Farming(concepts, Applications and Advance	زراعت	هارتیکلچر	پوهنمل	2/10/1399
۲۲۴	Weed Management	زراعت	اگرانومی	پوهنمل	2/10/1399
۲۲۵	A TextBOOK of B.Sc . Mathematics-volume-1 Differential Equations	تعلیم و تربیه	ریاضی	پوهنمل	99-7-29
۲۲۶	A Text Book on Pomology	زراعت	هارتیکلچر	پوهندوی	99-7-15
۲۲۷	Elements of fundamental Entomology	زراعت	حفاظت نباتات	پوهنمل	99-6-21
۲۲۸	Practical's in Crop Breeding	زراعت	اگرانومی	پوهنمل	99-6-21
۲۲۹	A Textbook of Agricultural Extension Management	زراعت	کرنیزاقتصاد	پوهندوی	

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه بدخشان

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۳۰	انقلاب نظامی آسیایی‌ها	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-4-8
۲۳۱	ترکیه میدان الصراع بین الشرق والغرب	علوم اجتماعی	تاریخ	پوهندوی	99-6-21

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه غزنی

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال	شمار
۲۳۲	Structural Geology	انجینیری غزنی	جیولوجی معادن	جیولوجی معادن	پوهنمل	99-5-21
۲۳۳	علم مصطلح الحدیث التطبیقی	غزنی	شرعیات	تعلیمات اسلامی	پوهنمل	99-7-29
۲۳۴	The Energy of Physics	انجینیری غزنی	جیولوجی معادن	انجیری برق	پوهنمل	2/10/1399

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

نهاد تحصیلی: دانشگاه لغمان

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۳۶	Structural Concrete	انجینیری	سئول	پوهنمل	99-8-20
۲۳۷	Structural Concrete	انجینیری	سئول	پوهنمل	
۲۳۸	key Terms Literary Theory	ادبیات	پشتو	پوهندوی	99-6-28
۲۳۹	دلیل البلاغه الو ضحه «البيان والمعانی والبدیع» مجدداً	ادبیات	عربی	پوهندوی	99-3-27

اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی وزارت تحصیلات عالی سال ۱۳۹۹ هـ ش

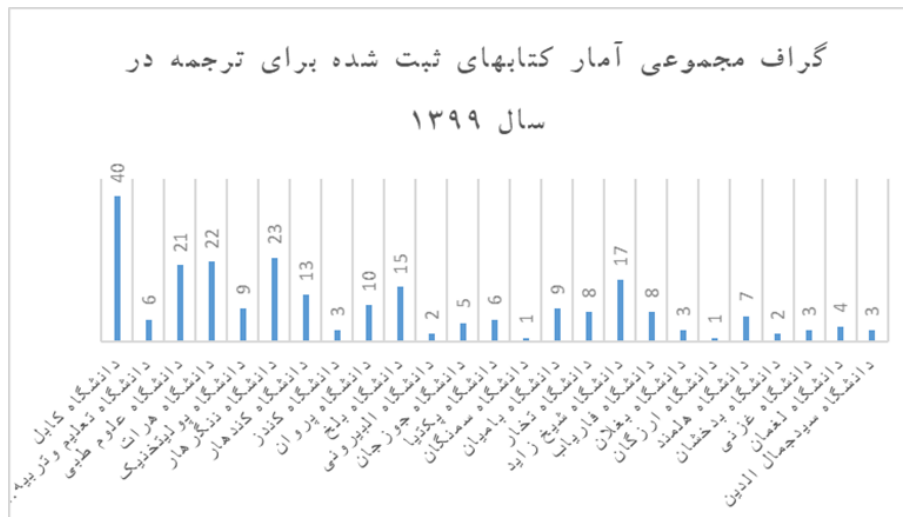
نهاد تحصیلی: دانشگاه سیدجمال الدین

ردیف	عنوان موضوع‌های ترجمه شده به یکی از زبان‌های ملی	دانشکده	گروه	رتبه مورد نظر	سال
۲۴۰	Phonetics 11	تعلیم و تربیه	پشتو	پوهندوی	99-10-16
۲۴۱	Foundation of Ecology and Environment	زراعت	جنگلات	پوهنمل	2/10/1399
۲۴۲	How to Do A Research Project	تعلیم و تربیه	انگلیسی	پوهندوی	99-6-2

بحث و نتیجه‌گیری

پس از تلاش‌ها و زحمات‌های فراوان به‌خاطر پژوهش حاضر و به اثری برقراری ارتباط با بخش مدیریت ترجمه «ریاست تحقیق، تألیف و ترجمه» وزارت تحصیلات عالی توانستیم به اطلاعات پایه دست یابیم که موضوعات علمی استادان در آن ثبت گردیده است. ثبت آثار استادان در اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی به اساس اسم مترجم، نهاد تحصیلی، رتبه علمی موردنظر صورت گرفته است. ولی ما برخی موارد را حذف کرده و فقط به ذکر اسم آثار، دانشکده، گروه و سال آن اکتفا کردیم. پیرامون موضوعات برگردان‌شده باید گفت که بیشتر موضوعات مورد ترجمه تخصصی بوده و نظر به تخصص گروه یا رشته که از آن یادشده بازگردانی شده است. در کل میتوان گفت که بیشترین آثار ترجمه‌شده از زبان انگلیسی و بعد عربی است. مترجمان آثار در نهادهای آموزش عالی افغانستان بیشتر از روش‌های ارتباطی (ترجمه مفهومی) استفاده نمودند و همین روش معمول و قابل‌پذیرش وزارت تحصیلات عالی افغانستان است. نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بیشترین اثر برای بازگردانی در سال (۱۳۹۹) ابتدا دانشگاه کابل و بعد از آن دانشگاه ننگرهار، دانشگاه هرات، دانشگاه علوم طبی، دانشگاه شیخ زائد، دانشگاه بلخ و دیگران به ثبت رسیده است که خلاصه یافته در نمودار ذیل نشان داده شده است.

یافته‌های این پژوهش نشان‌گر این است که انگیزه ترجمه میان اعضای علمی برخی از دانشگاه‌ها افزایش یافته است. این افزایش امیدواری را برای فرایند ترجمه در سال‌های بعد نیز در بر خواهد داشت. در میان نهادهای تحصیلی، استادان دانشگاه کابل از بلندای انگیزه در راستای بازگردانی اثر از زبان‌های بین‌المللی به زبان ملی برخوردارند و در قدم دوم دانشگاه ننگرها و سپس اعضای علمی دانشگاه هرات و بلخ قرار دارند. تجربه اعضای علمی و محققان این را می‌رساند که در کمیت و کیفیت آثار ترجمه‌شده ملاحظات چشمگیر به وجود آمده است. پربسامد و راساترین ترجمه‌ها در سال (۱۳۹۹) ترجمه‌هایی‌اند که با به‌کارگیری از روش ارتباطی (مفهومی) بازگردانی شده است.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Gol Mohammad Basil

Sayed Azimullah Esmati

<https://orcid.org/0000-0003-3973-7387>

<https://orcid.org/0000-0001-7619-5543>

منابع

- اطلاعات پایه ثبت موضوعات علمی استادان ریاست تحقیق تألیف و ترجمه. (۱۳۹۹). بخش آمریت ترجمه ریاست تحقیق تألیف و ترجمه سال ۱۳۹۹ هـ ش.
- بگاری، یوسف. (۲۰۱۶). *فنی محراب الترجمة*. الأردن: الآن ناشرون وموزعون.
- زرکوب، منصوره. (۱۳۸۸). *فن ترجمه (عربی - فارسی، فارسی - عربی)*، با تجدید نظر و اضافات. اصفهان: انتشارات مانی.
- عصمتی، سیدعظیم الله. (۱۳۹۶). مشکلات معادل یابی درست واژه گان در ترجمه ی عربی - فارسی دری. *مجله علمی پامیر بدخشان*، ۲(۵)، ۳۴.
- عنانی، محمد. (۲۰۰۰). *فن الترجمة*. القاهرة: الشركة المصرية العالمية للنشر - لونجمان.
- ناظمیان، رضا. (۱۳۸۶). *فن ترجمه (عربی - فارسی)*. تهران: دانشگاه پیام نور.
- نهضت، عبدالرحمن. (۱۳۹۵). *ترجمه و اهمیت آن*. *مجله علمی پوهنچی ژورنالیزم*، پوهنتون کابل، ۲(۲۹)، ۴۳.

<https://ahmadbilal.blogspot.com/1388/01/25/post-118/>

<https://www.bbc.com/persian/afghanistan/2011/02/110226-as-art-24feb11> ✓

اسفند ۱۳۸۹ - ۲۶ فوریه ۲۰۱۱

<https://afghanistantoday.net/11416/%D8%A7%D8%B2-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D8%AA%D8%B1%D8%AC%D9%85%D9%87-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%A7%D8%A8%D9%84-%D8%AA%D8%AC%D9%84%DB%8C%D9%84-%D8%B4%D8%AF/>

دلو ۱۳۹۴ - ۱۰ اطلاعات روز

Translated References to English

- Anani, M. (2000). *Fan al-Tarjomah*. Al-Misri. Cairo: Al-Alami publishing company - Longman. [In Persian]
- Bekkar, Y. (2016). *Fi Mihrab al-Tarjomah*. Jordan: Al-Aan Al-Nasheroun al-Mozoun. [In Persian]
- Basic information on the registration of scientific subjects of the professors of the Department of Research, Compilation and Translation. (2020). Department of Translation Authority of the Department of Research, Compilation and Translation in 2020 H.S. [In Persian]
- Esmati, S. A. (2017). The problems of finding the correct equivalence of words in Arabic-Persian Dari translation. *Pamir Badakhshan Scientific Journal*, 2(5): 34.[In Persian]

- Nazemian, R. (2007). *Translation techniques (Arabic-Persian)*. Tehran: Payam-e Noor University. [In Persian]
- Nehzat, A. (2016). Translation and its importance. *Academic Journal of Journalism*, Kabul University, 2(29): 43. [In Persian]
- Zarkoub, M. (2009). *The art of translation (Arabic-Persian, Persian-Arabic) with revision and additions*. Isfahan: Mani Publications. [In Persian]
- <https://ahmadbilal.blogspot.com/1388/01/25/post-118/> [In Persian]
- <https://www.bbc.com/persian/afghanistan/2011/02/110226-as-art-24feb11> ✓
- اسفند ۱۳۸۹ - ۲۶ فوریه ۲۰۱۱ [In Persian]
- <https://afghanistantoday.net/11416/%D8%A7%D8%B2-%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D8%AA%D8%B1%D8%AC%D9%85%D9%87-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%A7%D8%A8%D9%84-%D8%AA%D8%AC%D9%84%DB%8C%D9%84-%D8%B4%D8%AF/> [In Persian]

استناد به این مقاله: باسل، گل محمد و عصمتی، سید عظیم‌الله. (۱۴۰۲). نگاهی به فرایند ترجمه در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان در سال ۱۳۹۹. *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۳(۲۸)، ۱۴۵-۱۸۰. doi: 10.22054/RCTALL.2023.73043.1666

Translation Researches in the Arabic Language and Literature is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.